

EUROPOS TATUTŲ POLIFONIJA: ISTORIJA IR ANTROPOLOGIJA

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių ir anglų kalbomis		Kodas	Studijų programa (-os)	
Europos tautų polifonija: istorija ir antropologija / Polyphony of European Nations: History and Anthropology /		M184320	<i>Meno teorija (etnomuzikologija)</i>	
Dėstytojas (-ai)			Padalinys	
Koordinuojantis:	Prof. habil. dr. D. Vyčinienė		Etnomuzikologijos katedra	
Kitas (-i):				
Studijų pakopa			Dalyko (modulio) tipas	
Antroji (magistrantūros)			Privalomas	
Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis / Studijų programa		Dėstyimo kalba (-os)	
Auditorinė, mišri, nuotolinė	I kursas, I semestras / <i>Meno teorija (etnomuzikologija)</i>		Lietuvių k.	
Reikalavimai studijuojančiajam				
Išankstiniai reikalavimai			Gretutiniai reikalavimai (jei yra)	
Studentas turėtų būti susipažinęs su pagrindinėmis etnomuzikologijos sąvokomis (<i>muzikos stilius, muzikos faktūra (sankloda), atlikimo būdas, forma, arealas, muzikos dialektas ir kt.</i>), žinoti lietuvių tradicinei muzikai būdingus bruožus			Nėra	
Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis valandomis		Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133		30	103
Dalyko (modulio) tikslas				
Supažindinti su įvairių Europos tautų polifonijos specifika, jos savitumais; išmokyti atskirti senojo ir naujojo stilių išsiskyrimų ypatumus daugelyje tradicijų; lyginant Europos tautų daugiabalsio dainavimo tradicijas su lietuvių daugiabalsiškumu išmokyti atskirti panašumus ir skirtumus; aptarti Europos polifonijos genezės ir etnogenezės klausimus.				
Trumpa dalyko (modulio) anotacija (iki 500 simbolių)				
Studentai supažindinami su turtinga Europos polifonijos tradicija. Aptariant artimų (latvių, baltarusių, rusų, ukrainiečių, estų, mordvių) ir tolimesnių tautų (bulgarų, serbų, kroatų, sardų ir kt.) daugiabalsio dainavimo specifika, pristatomi įvairūs kontekstai (istorija, religija, kalba, geografinė padėtis ir kt.). Atkreipiamas dėmesys į etnokultūrinius ryšius, bendrą kai kurių daugiabalsiškumo reiškinių etnogenezę (bendri bruožai: daugiabalsiškumo formos, vokalinių partijų pavadinimai, atlikimo būdai, tembro, artikuliacijos specifika).				

Numatomi programos studijų rezultatai	Numatomi studijų dalyko (modulio) studijų rezultatai	Dalyko studijų metodai	Studentų pasiekimų vertinimo metodai
Žinos, gebės įvardyti ir kritiškai įvertinti konkretaus kultūros (etninės ir profesionaliosios) ir meno (muzikos, teatro, kino) reiškinių, periodo ar problemos dėsninumus, susies juos su naujausiais mokslinių tyrimų rezultatais ir teorinėmis prielaidomis (<i>Meno teorija</i> , 1.1)	Gebės atpažinti ir apibūdinti įvairioms Europos tautoms būdingus daugiabalsiškumo bruožus	Paskaitos seminarai, savarankiškas darbas (literatūros, vaizdo ir garso įrašų apžvalga)	<i>Kaupiamasis balas:</i> tarpinis atsiskaitymas, egzaminas (raštu, žodžiu)
	Gebės palyginti skirtingų tautų daugiabalsį folklorą; išryškinti skiriamuosius bruožus		
	Mokės priskirti konkrečias daugiabalsiškumo formas vienai ar kitai tradicijai		
Žinos tradicines ir šiuolaikines menotyros lauko formas, meno ir mokslo tendencijas, menotyros ir kitų humanitarinių mokslų metodus ir gebės juos taikyti atliekant savarankišką kūrybinį darbą ir mokslinį ir (ar) taikomąjį tyrimą (<i>Meno teorija</i> , 1.2)	Gebės taikyti tradicinius ir šiuolaikinius tyrimus sprendamas Europos tautų etnogenezės klausimus		
Gebės analizuoti Lietuvoje ir pasaulyje vykstančius etninės kultūros procesus, kritiškai įvertinti įvairius jos funkcionavimo ir plėtros šiuolaikinėje kultūroje reiškinius,	Pastebės Europos tautų analogijas su lietuvių polifonijos ir homofonijos tradicijomis; išvelgs panašumus ir skirtumus, gebės juos analizuoti ir daryti išvadas.		

tirti lietuvių etninę muziką kitų muzikinių tradicijų kontekste ir taikyti tradicijos ir kultūrinio tapatumo tyrimų duomenis, formuojant Lietuvos kultūros politiką (<i>Meno teorija</i> , 3.5)			

Temos (repertuaro reikalavimai)	Kontaktinis darbas				Savarankiškas darbas	Savarankiškų studijų užduotys
	Teoriniai užsiėmimai	Grupiniai užsiėmimai	Individualūs	Iš viso kontaktinio darbo valandų		
1. Įvadas. Pasirinkto arealo trumpas apibūdinimas, pagrindiniai ypatumai.	1				8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su latvių vokalinio daugiabalsiškumo tradicija
2. Kaimyninių tautų daugiabalsiškumas. Latvių burdoninis daugiabalsiškumas. Baltų etnokultūriniai ryšiai. Latvių kultūra, religija. Vokalinės partijos, jų pavadinimai. Ryšiai su lietuvių sutartinių tradicija. Sutartinių pėdsakai Latvijoje. Vėlyvesnė daugiabalsio dainavimo tradicija.	1				8	Literatūros (etnomuzikologų, kalbininkų ir archeologų veikalų), vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Polesės vokalinio daugiabalsiškumo tradicija
3. Baltarusių, ukrainiečių daugiabalsio dainavimo tradicijos. Baltų-slavų etnokultūriniai ryšiai. Baltarusių, ukrainiečių etnogenezės klausimai, religija. Daugiabalsiškumo rūšys. Heterofonija. Pobalsinė polifonija. Polesės regiono stiliaus specifika. Poltavos daugiabalsiškumo tradicija. Dono kazokų dainų ypatumai.	1				8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Pietų Rusijos muzikiniu dialektu, sinkretinėmis muzikinio folkloro formomis
4. Pietų Rusijos daugiabalsiškumas. Dialekto apibrėžimas (Kursko, Briansko, Černigovo, Voronežo ir kt. raj.). Etnogenezės klausimai. Baltų hidronimika. Daugiabalsiškumo pagrindiniai požymiai. Didžiosios sekundos vaidmuo. Tritonis. Sinkretinis ryšys su pučiamųjų instrumentų (<i>kuviklių, kugiklių, obertoninių fleitų</i>) tradicija.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Šiaurės Rusijos muzikiniu dialektu, specifiniu dainavimu „su plonu balsu“
5. Šiaurės Rusijos daugiabalsiškumas. Dialekto apibrėžimas (Archangelsko, Murmansako ir gretimos sritys). Etnogenezės klausimai. Daugiabalsiškumo rūšys. Heterofonija. Pobalsinė polifonija. Dainavimas „su plonu balsu“. Kolektyvinio raudojimo tradicija.	1	1			8	Nurodytos literatūros ir garso įrašų studijavimas, pažintis su finougrų tautomis, jų gyvenimo aplinka, daugiabalsio dainavimo tradicijomis (Estijos seto)
6. Fino-ugrų daugiabalsiškumas. Seto (Estijos etnokultūrinė sritis) daugiabalsio dainavimo tradicija. Etnogenezės klausimai. Religija. Ryšiai su kaimynais slavais (Pskovo sr.). Vokalo partijos, jų pavadinimai. Moterų ir vyrų dainavimo skirtumai.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Pavolgio tautų muzikinio folkloro folkloro ypatumais, mordvių tradicinio dainavimo kontekstais
7. Finougrų daugiabalsiškumas. Mordvių daugiabalsio dainavimo tradicija. Etnogenezės klausimai. Dabartinė kultūrinė apsuptis. Religija. Tradicijos. Daugiabalsiškumo rūšys. Burdoninė heterofonija. Išvystyta polifonija.	1	1			10	Pasirengimas tarpiniams atsiskaitymui (nurodytos literatūros ir garso įrašų studijavimas)

8. Baltų, finougrų ir rytų slavų tautų vokalinio daugiabalsiškumo ypatumai: bendrumai ir skirtumai		2			9	Pasiruošimas tarpiniam atsiskaitymui
9. Viduržemio jūros pakrančių tautų polifonija. Bulgarų daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai, religija. Dainavimo tradicijos. Moterų vaidmuo. Pietvakarių bulgarų sekundinis daugiabalsiškumas. Burdoninis daugiabalsiškumas. Atlikėjų partijų pavadinimai, jų vaidmuo. Atlikimo būdai. Tembros ypatumai. Žanrų specifika.	1	1			8	Nurodytos literatūros apie Viduržemio jūros pakrančių tautų vokalinį daugiabalsiškumą studijavimas (literatūra, vaizdo ir garso įrašais)
10. Serbų, juodkalniečių ir makedoniečių daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai. Religija. Daugiabalsiškumo rūšys. Dainavimas <i>na bas</i> ir <i>na glas</i> . Sinkretinis ryšys su instrumentine muzika.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Bosnijos ir Hercegovinos vokaliniu daugiabalsiškumu
11. Bosnijos-Hercegovinos daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai. Religija. Daugiabalsiškumo rūšys. Polifoninių dainų „ganga“ specifika. Moterų ir vyrų dainavimo tradicijos. Sinkretinis ryšys su instrumentine muzika. Dvigubi klarnetai. Paralelės su sutartinių tradicija.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su kroatų vokaliniu daugiabalsiškumu – „sena“ ir „nauja“ tradicijomis
12. Kroatų daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai. Religija. Daugiabalsiškumo rūšys. Ankstyvasis daugiabalsiškumas. Dainavimas „pagal bosą“ (<i>na bas</i>).	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su albanų vokaliniu daugiabalsiškumu
13. Albanų daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai. Istorija. Religija. Vyrų ir moterų daugiabalsio dainavimo specifika. Albanų tembro savitumas. Žanrai. Daugiabalsiškumo formos. „Dūdmaišio“ ir rečituojamas burdonas. Atlikimo būdai. Ryšiai su instrumentine muzika.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Sardinijos istorija, sardų etnogenezės klausimais, tradiciniu vokaliniu daugiabalsiškumu
14. Sardų daugiabalsiškumas. Etnogenezės klausimai. Istorija. Religija. Daugiabalsio dainavimo specifika. <i>Tenores</i> žanras. Atlikėjų partijų pavadinimai, jų funkcijos. Rečituojamas burdonas. Senojo ir naujojo muzikos stilių samplaika. Ryšiai su instrumentine muzika.	1	1			8	Nurodytos literatūros, vaizdo ir garso įrašų studijavimas, pažintis su Balkanų ir Kaukazo tautų etnogenezės klausimais, tradiciniu vokaliniu daugiabalsiškumu
15. Balkanų daugiabalsiškumo bendrieji bruožai. Burdoninis daugiabalsiškumas. <i>Schwebungsdiaphonie</i> . Balkanų-Kaukazo vokalinio daugiabalsiškumo ryšiai. Korsikos polifonija. Gruzijos polifonija.	1	2			10	Balkanų ir Kaukazo tautų etnogenezės klausimų gvildinimas, tradicinio vokalinio daugiabalsiškumo bendrybių ir skirtubių nagrinėjimas. Pasiruošimas tarpiniam atsiskaitymui
16. Kurso apibendrinimas, egzamino eigos aptarimas	2	-			8	Pasiruošimas egzaminui (referatas)
Iš viso:	16	14	0	0	133	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitym o laikas	Vertinimo kriterijai
Tarpinis atsiskaitymas	25 %	Paskutinė spalio mėn. savaitė	Vertinama: gebėjimas detaliai pristatyti atskirų tautų vokalinio daugiabalsiškumo tradicijas, pastebėti bendrumus ir skirtumus su kitų tautų tradicijomis
Tarpinis atsiskaitymas	25 %	I-oji gruodžio mėn. pusė	Vertinama: gebėjimas detaliai pristatyti Balkanų atskirų tautų vokalinio daugiabalsiškumo tradicijas, pastebėti jų bendrumus ir skirtumus
Egzaminas	50 %	Egzaminų sesija	Vertinama: referatas, jo turinys, stilius, temos atskleidimo išsamumas, pristatymo egzamino metu sklandumas

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda

Privalomi studijų šaltiniai				
Ahmedaja, A., and Haid, G. (eds.).	2008	<i>European Voices I. Multipart Singing in the Balkans and the Mediterranean</i>		Schriften zur Volksmusik, XXII Vienna: Böhlau Verlag,
Ahmedaja, Ardian (ed.).	2011	<i>European Voices II: Cultural listening and local discourse in multipart singing traditions in Europe</i>		Vienna: Böhlau Verlag
Ahmedaja, Ardian (ed.).	2017	<i>European Voices III : The Instrumentation and Instrumentalization of Sound Local Multipart Music Practices in Europe</i>		Vienna: Böhlau Verlag
Beitāne, Anda	2018	<i>Notes from Latvia. Multipart Music in the Field. European Voices: Audiovisuals 1.</i> [CD included]		Institut für Volksmusikforschung und Ethnomusikologie der mdw-Universität für Musik und darstellende Kunst Wien
Бояркин, Николай (отв. ред.), Бояркина, Людмила (сост.)	2008	<i>Финно-угорские музыкальные традиции в контексте межэтнических отношений. Сборник научных трудов</i>		Саранск: Издательство Мордовского университета
Бояркин, Николай (сост.)	1981	<i>Памятники мордовского народного музыкального искусства</i> , под ред. Е. В. Гиппиуса; сост. Н. И. Бояркин	T. I.	Саранск: Мордовское книжное издательство
Klymenko, Iryna	2002	Traditional song culture of Polissya. In <i>Зелений Шум Полісся. Традиційна культура Поліського краю</i> . Kiev. CD-Extra; AVE 014		
Klymenko, Iryna	2015	Early Ukrainian-Belarusian-Polish Traditional Melo-Massif: Interethnic Wedding Macro-Areas, p. 23-49.	<i>Музикологія / Musicology</i> , 19	
Messner, Gerald Florian	2013	<i>Do They Sound Like Bells or Like Howling Wolves? Interferential Diaphony in Bistrice. An Investigation into a Multi-part Singing Tradition in a Middle-Western Bulgarian Village.</i> Herausgegeben von Franz Fördermayer, August Schmidhofer, Michael Weber.	<i>Vergleichende Musikwissenschaft</i> , Band 7	Frankfurt am Main: Peter Lang Edition.
Muszkalska, Bozhena	1999	<i>Tradycyjna wielogłosowość wokalna w kulturach basenu Morza Śróziemnego.</i>		Poznań: Wydawnictwo naukowe
Petrović, Ankica	1995	Perceptions of <i>ganga</i> . P. 60–71.	In <i>The world of music</i> , 37 (2). Working with Blacking: The Belfast Years	Wilhelmshaven: Florian Noetzel Edition.

Pettan, Svanibor		<i>The Croats and the question of their Mediterranean musical identity. In EOL 3: Symposium on Mediterranean musicians. http://www.umbc.edu/eol/3/pettan/index.html</i>		
Račiūnaitė -Vyčiniienė, D.	2004	<i>Beieškant lietuvių ir latvių daugiabalsių dainų bendrybės. P. 16–25.</i>	<i>Liaudies kultūra, 4</i>	
Račiūnaitė -Vyčiniienė, D.	2012	<i>Relations between Lithuanian and Balkan Schwebungs-Diaphonie: interdisciplinary search key. In Musical Practices in the Balkans: Ethnomusicological Perspectives. Editors D. Despić, J. Jovanović, D. Lajić-Mihajlović</i>		Belgrade: SASA: Institute of Musicology of SASA. P. 119-147.
Rüütel, Ingrid	1994	<i>Historical Layers of the Estonian Folk Song in the Context of Ethnic Relations https://www.folklore.ee/folklore/vol6/ruutel.htm</i>	<i>Ars musicae popularis, 12</i>	Tallinn: Institute of the Estonian language at the Estonian Academy of Science
Zhirov, Mikhail, Zhirova, Olga, Khoroshilova, Elena	2018	<i>The Special Stylistic Features of the Song Folklore of the Belgorod-Kursk Border Region: A Local Aspect, p. 82–96.</i>	<i>Problemy muzykal'noj nauki / Music Scholarship, 2,</i>	
Papildomi studijų šaltiniai				
Čaleta, Josko	1997	<i>Klapa singing, a traditional folk phenomenon of Dalmatia. In Nar. umjet, p. 127–145.</i>	34/1	
Elscheková A.	1981	<i>Stratigraphische Probleme der Volksmusik in den Karpaten und auf dem Balkan</i>		Bratislava: Veda, Verlag der Slowakischen Akademie der Wissenschaft
Golemović, Dimitrije		<i>Serbia and Montenegro. In Multipart singing in Europe, http://www.mdw.ac.at/ive/emm/?PageId=134</i>		
Jordania, Joseph	2006	<i>Who asked the first question? The Origins of Human Choral Singing, Intelligence, Language and Speech</i>		Ivane Javakhishvili Tbilisi State University: Logos.
Јовановић, Јелена	2014	<i>Вокална традиција Јасенице у светлости етногенетских процеса</i>		Београд: музиколошки институт САНУ
Klymenko, Iryna	2015	<i>Wedding Songs with the 5+5+7 Verse as a Marker of a Slavonic-Balt Early Traditional Macro-area. In Lietuvos muzikologija, P. 157–165.</i>	16	
Račiūnaitė -Vyčiniienė, D. 2002.	2002	<i>Lithuanian Schwebungsdiaphonie and its South and East European Parallels. The World of Music.</i>	Vol. 44 (3)	Editor Max Peter Bauman Berlin: Verlag für Wissenschaft und Bildung,

		<i>Traditional Music in Baltic Countries. S. 55–77.</i>		
Račiūnaitė -Vyčiniienė, D.	2018	<i>Sutartinių audos</i>		Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija
Щуров В.	1987	<i>Южнорусская песенная традиция: Исследование</i>		Москва: Советский композитор
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2005	<i><u>The Second International Symposium on Traditional Polyphony, Proceedings, 23–27 September, 2004, Tbilisi, Georgia, © 2005 (full version)</u></i>		International Research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire,
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2008	<i><u>The Third International Symposium on Traditional Polyphony ... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2010	<i><u>The Fourth International Symposium on Traditional Polyphony ... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2012	<i><u>The Fifth International Symposium on Traditional Polyphony... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2014	<i><u>The Sixth International Symposium on Traditional Polyphony... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2015	<i><u>The Seventh International Symposium on Traditional Polyphony... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire
Tsursumia, Rusudan, and Jordania, Joseph (ed.)	2018	<i><u>The Eight International Symposium on Traditional Polyphony... (full version)</u></i>		IRCTP of Tbilisi Vano Sarajishvili State Conservatoire

Patvirtinta Etnomuzikologijos katedros: data, protokolo Nr.	2020-12-28	Nr. 20-07
Registracijos studijų dalykų (modulių) registre Nr. ir data	R(20)-27	2020-12-31